

جناب آقای ولکر ترک

کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد،

با احترام، بدین وسیله مراتب نگرانی جدی خود را نسبت به حملات نظامی اخیر رژیم صهیونیستی به تأسیسات رسانه‌ای، بهداشتی و اماکن مسکونی در خاک جمهوری اسلامی ایران، که مصداق آشکار نقض اصول بنیادین حقوق بین الملل بشر و حقوق بشردوستانه بین المللی می‌باشد، به شرح ذیل به آگاهی جنابعالی می‌رسانم:

در تاریخ ۱۹ ژوئن ۲۰۲۵، نیروهای مسلح رژیم صهیونیستی با شلیک موشک به ساختمان خبر صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران در تهران، آن را به صورت عمدی هدف قرار دادند. این حمله موجب تخریب بخشی از تأسیسات رسانه‌ای کشور، اختلال در عملکرد اطلاع‌رسانی و در مواردی نیز موجب کشته و مجروح شدن کارکنان رسانه‌ای شد که در زمان وقوع حمله هیچ گونه مشارکت مستقیم در عملیات نظامی نداشتند. همچنین در سایر حملات این رژیم به مراکز بهداشتی، ساختمان هلال احمر و مناطق مسکونی حملات بدون تفکیک انجام داده است.

بر اساس اصول شناخته شده حقوق بین الملل بشر، به ویژه میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، اقدام مزبور ناقض تعهدات رژیم صهیونیستی نسبت به احترام و تضمین حقوق بنیادین انسان‌ها، از جمله حق حیات (ماده ۶)، حق امنیت شخصی (ماده ۹) و آزادی بیان و دسترسی به اطلاعات (ماده ۱۹) محسوب می‌شود. حمله به تأسیسات رسانه‌ای، به ویژه در غیاب هرگونه شواهد معتبر مبنی بر کاربری نظامی، نقض جدی تعهدات ناشی از اسناد بین المللی حقوق بشر و تلاشی خطرناک برای خاموش کردن صدای رسانه‌ها و ممانعت از دسترسی آزاد شهروندان به اطلاعات عمومی است.

همچنین، با توجه به وضعیت مخاصمه مسلحانه موجود میان ایران و رژیم صهیونیستی و بر مبنای اصول حقوق بشردوستانه بین المللی که در کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو ۱۹۴۹ و پروتکل اول الحاقی ۱۹۷۷ تبلور یافته، این حمله

۱

نشانی: تهران، خیابان حضرت ولیعصر (عج)، تقاطع نیاپس، بلوار اسفندیار، پلاک ۴۹

تلفن: ۰۲۱-۲۲۰۲۳۲۲۸۷-۹؛ فاکس: ۰۲۱-۲۲۰۱۵۲۵۲؛ کد پستی: ۱۹۶۷۹۱۵۷۵۳

www.humanrights.ir

صدها تن در حملات اخیر، بدون توجه به اصل تفکیک، نشانگر نقض جدی حق حیات بر اثر حملات رژیم صهیونیستی است.

حملات انجام شده به ساختمان خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران که محل تجمع غیرنظامیان، کارکنان رسانه‌ای و خبرنگاران است، بیمارستان کرمانشاه که محلی برای مراقبت از بیماران و مجروحان در شرایط بحران است و ساختمان هلال احمر در تهران که مرکز حیاتی امدادسانی به آسیب دیدگان می‌باشد، نشان دهنده نقض شدید این حق است. این حملات منجر به کشته و زخمی شدن افراد غیرنظامی شده و بی توجهی آشکار به حفاظت از جان انسان‌ها را به تصویر می‌کشد.

از سوی دیگر، این رفتارها مغایر تعهدات بین‌المللی دولت‌هاست که موظف به حفاظت از جان افراد تحت حاکمیت خود می‌باشند. آسیب رساندن به اماکن غیرنظامی که هیچ نقشی در فعالیت‌های نظامی ندارند، علاوه بر تخریب زیرساخت‌های حیاتی، اعتماد عمومی به نظام حقوقی را تضعیف کرده و امنیت روانی جامعه را به شدت خدشه‌دار می‌کند.

۲. حق امنیت جسمی و ذهنی

حق امنیت جسمی و ذهنی، نه تنها شامل حفظ سلامت جان بلکه حفاظت از سلامت روان افراد نیز می‌شود. تهدید مکرر مردم به بمباران منازل مسکونی‌شان و ایجاد فضای رعب و وحشت ذهنی، باعث ایجاد اضطراب، ترس مزمن و اختلالات روانی گسترده شده است. این وضعیت می‌تواند پیامدهای بلندمدتی بر سلامت روان جامعه بگذارد که بازسازی آن بسیار دشوار است.

اعمال فشار روانی و تهدیدهای مکرر علیه غیرنظامیان مصداق شکنجه روانی و رفتارهای غیرانسانی است که تحت ماده ۵ اعلامیه جهانی حقوق بشر، ماده ۷ میثاق حقوق مدنی و سیاسی و کنوانسیون منع شکنجه ممنوع شده

است. به ویژه که هدف قرار دادن اماکن غیرنظامی بدون توجه به پیامدهای روانی، از نظر حقوق بشر به شدت محکوم است.

همچنین حملات به مراکز درمانی و امدادی، نه تنها سلامت جسمی افراد را تهدید می کند، بلکه به طور مستقیم سلامت روانی آنان را نیز تخریب می کند، زیرا بیماران و مجروحان دسترسی به مراقبت های ضروری را از دست می دهند و خانواده هایشان، در معرض اضطراب و ناامیدی قرار می گیرند.

۳. حق برخورداری از خدمات درمانی

حق دسترسی به خدمات درمانی، از اصول اساسی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است که در ماده ۱۲ میثاق به صراحت بیان شده است. این حق اهمیت مضاعفی در شرایط بحرانی و جنگ دارد، زیرا بیماران و مجروحان به مراقبت فوری و مداوم نیاز دارند.

حملات رژیم صهیونیستی به بیمارستان کرمانشاه و ساختمان هلال احمر در تهران، موجب تخریب یا تعطیلی موقت این مراکز حیاتی شده اند که دسترسی به خدمات درمانی را برای جمعیت آسیب دیده محدود کرده و عملاً موجب افزایش تلفات جانی و طولانی شدن رنج بیماران شده است.

علاوه بر آسیب فیزیکی، این حملات موجب اختلال در روند امداد رسانی، کاهش روحیه کادر درمان و بیماران و افزایش فشار بر زیرساخت های بهداشتی کشور می شود. دولت ها طبق قوانین بین المللی موظف به حفظ این خدمات حتی در زمان درگیری هستند و هرگونه حمله به آنها نقض صریح حقوق بشری محسوب می شود.

۴. حق آزادی بیان و دسترسی به اطلاعات

حق آزادی بیان و دسترسی به اطلاعات که در ماده ۱۹ میثاق حقوق مدنی و سیاسی تضمین شده، برای حفظ شفافیت، مشارکت سیاسی و مدیریت بحران حیاتی است. ساختمان خبر صداوسیما به عنوان منبع اصلی اطلاع رسانی عمومی و رسانه‌ای، نقش مهمی در اطلاع رسانی به مردم درباره شرایط امنیتی، امداد رسانی و وضعیت کلی کشور دارد.

حمله به این ساختمان و ایجاد اختلال در روند اطلاع رسانی، موجب محرومیت مردم از دریافت اطلاعات حیاتی و دقیق شده و فضای ناامنی، شایعه پراکنی و سردرگمی را تشدید می‌کند. این اقدام نه تنها نقض حق آزادی بیان است، بلکه به طور غیرمستقیم به امنیت عمومی و روانی جامعه آسیب می‌رساند. همچنین این حمله ترس و نگرانی در میان خبرنگاران و کارکنان رسانه ایجاد می‌کند و فعالیت آزادانه رسانه‌ها را مختل می‌سازد.

۵. ممنوعیت شکنجه و رفتارهای غیرانسانی یا تحقیرآمیز

ماده ۷ میثاق حقوق مدنی و سیاسی و کنوانسیون منع شکنجه، هرگونه شکنجه، رفتارهای ظالمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز را ممنوع کرده است. تهدید مکرر مردم به بمباران منازل مسکونی و ایجاد وحشت روانی، مصداق شکنجه روانی و رفتار غیرانسانی است که سلامت روان و کرامت انسانی را به شدت خدشه دار می‌کند.

این شیوه تهدید، فشار روانی مداوم و ایجاد ترس گسترده، آثار مخربی بر جامعه دارد و منجر به کاهش اعتماد عمومی و ایجاد شکاف‌های اجتماعی می‌شود. این رفتارها برخلاف تمامی اصول حقوق بشر و قواعد بین‌المللی است و باید مورد پیگرد و محکومیت قرار گیرد.

۶. حق مسکن امن

حق مسکن امن، بر اساس ماده ۱۱ میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، به معنای داشتن سرپناهی امن، پایدار و مناسب است که افراد در آن از امنیت جانی و روانی برخوردار باشند.

حملات گسترده به منازل مسکونی باعث تخریب گسترده محل زندگی، بی‌خانمانی، آوارگی و از بین رفتن امنیت پایه‌ای افراد شده است. این تخریب‌ها علاوه بر خسارت فردی، تبعات اجتماعی و اقتصادی بسیار عمیقی دارد. همچنین تهدید مردم به بمباران خانه‌هایشان در شرایطی که این اشخاص جای مناسب دیگری برای اسکان ندارند، علاوه بر نقض حق مسکن امن، موجب آسیب روانی به این اشخاص شده و می‌تواند از مضامین شکنجه و سایر رفتارهای غیرانسانی باشد.

این اقدامات همچنین باعث اختلال در بافت‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی جامعه می‌شود و از منظر حقوق بشر، نقض صریح تعهدات دولت‌ها در حفظ امنیت و کرامت انسانی است.

بخش دوم: نقض حقوق بشردوستانه (حقوق جنگ)

۱. اصل تفکیک (Distinction)

اصل تفکیک یکی از ارکان بنیادی حقوق بشردوستانه است که در ماده ۴۸ پروتکل اول الحاقی به کنوانسیون‌های ژنو به وضوح بیان شده است. این اصل بر این پایه استوار است که طرفین مخاصمه موظف‌اند در تمامی اقدامات نظامی خود به طور کامل میان افراد و اموال نظامی و غیرنظامی تمایز قائل شوند. این اصل به منظور حفاظت از غیرنظامیان و اموال غیرنظامی وضع شده است و تضمین می‌کند که عملیات نظامی صرفاً متوجه اهداف مشروع نظامی باشد. حمله به افراد یا اموالی که نقشی مستقیم در عملیات نظامی ندارند، غیرقانونی است و می‌تواند به عنوان جنایت جنگی مورد پیگرد قرار گیرد.

حمله به ساختمان خیر صد او سیما جمهوری اسلامی ایران که به عنوان یک مرکز غیرنظامی حیاتی برای اطلاع‌رسانی عمومی عمل می‌کند و عمدتاً کارکنان غیرنظامی در آن حضور دارند، تخطی واضح از اصل تفکیک

است. همچنین، بیمارستان کرمانشاه و ساختمان هلال احمر تهران که به عنوان مراکز امدادی و درمانی شناخته شده و فعالیت‌هایشان کاملاً غیرنظامی است، به عنوان اهداف نظامی هدف قرار گرفته‌اند. این حملات نشان‌دهنده عدم تمایز میان اهداف نظامی و غیرنظامی و عدم رعایت اصل تفکیک است که برخلاف تعهدات حقوق بشر دوستانه طرفین درگیری است و منجر به تلفات و آسیب‌های گسترده غیرضروری به غیرنظامیان شده است.

۲. اصل تناسب (Proportionality)

اصل تناسب که در ماده ۵۱(ب) پروتکل اول الحاقی به کنوانسیون‌های ژنو منعکس شده است، ایجاب می‌کند که خسارات جانبی وارده به غیرنظامیان و اموال غیرنظامی در جریان یک حمله نظامی نباید به طور نامتناسبی بیش از مزیت نظامی مورد انتظار باشد. این اصل برای جلوگیری از خسارات غیرضروری به غیرنظامیان وضع شده است و تضمین می‌کند که هر اقدام نظامی باید با ملاحظات انسانی و رعایت محدودیت‌های اخلاقی همراه باشد. طرفین درگیری باید ارزیابی دقیق و منصفانه‌ای از پیامدهای حملات خود داشته باشند و به دنبال کمترین صدمه به غیرنظامیان باشند.

حملات به بیمارستان کرمانشاه و ساختمان هلال احمر تهران، مراکز حیاتی برای نجات جان انسان‌ها و ارائه خدمات پزشکی، به عنوان اهداف نظامی مشروع مطرح نیستند. همچنین بمباران ساختمان خبر صداوسیما که تأثیر مستقیمی بر جان غیرنظامیان و کارکنان دارد، در چارچوب این اصل غیرقابل توجیه است. از طرف دیگر، تهدید و بمباران منازل مسکونی که در آن افراد غیرنظامی زندگی می‌کنند، خسارات جانی و مالی گسترده‌ای به دنبال دارد که با هیچ مزیت نظامی قابل مقایسه نیست و نقض آشکار اصل تناسب محسوب می‌شود.

۳. اصل اقدامات احتیاطی

اصل اقدامات احتیاطی در ماده ۵۷ پروتکل اول الحاقی به کنوانسیون‌های ژنو به طور مفصل بیان شده است و تأکید دارد که طرف‌های درگیر در محاصره باید در طراحی و اجرای حملات نظامی همه اقدامات ممکن برای کاهش

آسیب به غیرنظامیان و اموال غیرنظامی را انجام دهند. این اصل شامل اقدامات متعددی، از جمله بررسی دقیق اهداف نظامی، انتخاب روش های حمله با کمترین تلفات جانبی، ارائه هشدارهای لازم به غیرنظامیان قبل از حمله و درنهایت اتخاذ تدابیری برای محافظت از جان و اموال آنان می باشد. این الزامات برای جلوگیری از خسارات غیرضروری و حفظ کرامت انسانی است.

در حملات به منازل مسکونی در تهران و سایر مناطق، تهدید مکرر مردم به بمباران خانه هایشان بدون ارائه هشدارهای کافی یا امکان تخلیه، نقض صریح اصل اقدامات احتیاطی است. این امر نشان دهنده بی توجهی کامل به حقوق و امنیت غیرنظامیان و تخطی از تعهدات بین المللی است. همچنین، عدم اتخاذ تدابیر حفاظتی کافی در حملات به بیمارستان کرمانشاه و ساختمان هلال احمر، منجر به تلفات غیرضروری و آسیب های جبران ناپذیر به افراد آسیب دیده شده است.

۴. حفاظت از مراکز درمانی و امدادی

حفاظت از مراکز درمانی، بیمارستان ها و سازمان های امدادی یکی از اصول اساسی حقوق بشردوستانه است که در ماده ۱۸ کنوانسیون چهارم ژنو و پروتکل های الحاقی آن منعکس شده است. این مراکز باید در هر شرایطی از هرگونه حمله، تعرض یا استفاده نظامی محافظت شوند، مگر اینکه به طور آشکار برای اهداف نظامی مورد سوءاستفاده قرار گیرند. هدف این قاعده، تضمین ادامه فعالیت های پزشکی، امدادی و انسانی در شرایط جنگ است تا جراحات و رنج های ناشی از درگیری کاهش یابد.

حمله به بیمارستان کرمانشاه و ساختمان هلال احمر در تهران، علی رغم نقشی که این مراکز در نجات جان بیماران و ارائه خدمات درمانی دارند، نقض فاحش این اصل است. این حملات منجر به تعطیلی موقت یا دائمی این مراکز شده و خدمات حیاتی به بیماران و مجروحان را مختل کرده است. علاوه بر خسارات جانی و مادی، این اقدام باعث آسیب پذیری بیشتر جمعیت آسیب دیده، کاهش ظرفیت امدادی و بهداشتی کشور و تشدید بحران های انسانی شده است.

۵. ممنوعیت تهدید و خشونت علیه غیرنظامیان

بر اساس ماده ۵۱(۲) پروتکل اول الحاقی به کنوانسیون‌های ژنو، تهدید، ایجاد رعب و وحشت و اعمال خشونت علیه غیرنظامیان به صراحت ممنوع است. این قاعده برای حفظ امنیت و آرامش روانی جامعه و جلوگیری از بروز آسیب‌های غیرضروری وضع شده است.

در حملات اخیر رژیم صهیونیستی به ایران، تهدید مکرر مردم به بمباران منازل مسکونی، علاوه بر ایجاد فضای وحشت گسترده و اضطراب روانی شدید، نوعی خشونت روانی محسوب می‌شود که سلامت روان و امنیت غیرنظامیان را به شدت تهدید کرده است. این شیوه از تهدید و اعمال فشار روانی، برخلاف اصول انسانی و حقوق بشردوستانه است و می‌تواند به عنوان رفتاری غیرقانونی و جنایت جنگی تلقی شود.

این رفتار، ضمن اینکه بر سلامت روانی افراد تأثیرات بلندمدت و مخربی دارد، به تخریب اعتماد جامعه به حفظ امنیت و آرامش نیز منجر می‌شود و روند بازسازی پس از بحران را به شدت مختل می‌کند.

۶. ممنوعیت حملات بدون تفکیک (Indiscriminate Attacks)

ماده ۵۱(۴) پروتکل اول الحاقی به کنوانسیون‌های ژنو حملات بدون تفکیک را ممنوع اعلام کرده است؛ یعنی حملاتی که در آن‌ها تمایز میان اهداف نظامی و غیرنظامی رعایت نمی‌شود یا خسارات جانبی به غیرنظامیان به صورت غیرقابل قبول و گسترده وارد می‌شود.

بمباران گسترده مناطق مسکونی و تهدیدهای مستمر به تخریب منازل غیرنظامیان، مصداق بارز این نوع حملات است. چنین اقداماتی نه تنها باعث تلفات جانی فراوان و آسیب به اموال غیرنظامی می‌شود، بلکه نقض صریح اصول بنیادین حقوق بشردوستانه و قوانین بین‌المللی بشردوستانه محسوب می‌شود.

این گونه حملات بدون تفکیک، امنیت و حیات غیرنظامیان را به طور مستقیم و جدی تهدید کرده و تبعات انسانی و اجتماعی گسترده‌ای دارد که بازسازی آن‌ها سال‌ها به طول می‌انجامد.

۷. مسؤولیت کیفری نقض حقوق بشر دوستانه

ماده ۸ اساسنامه رم دیوان کیفری بین‌المللی، حملات عمدی یا بدون تفکیک علیه غیرنظامیان، بمباران مراکز درمانی و تهدیدهای گسترده را به عنوان جنایات جنگی تعریف می‌کند. طبق این ماده، افرادی که مرتکب این تخلفات می‌شوند، از جمله فرماندهان نظامی و مجریان مستقیم، می‌توانند تحت پیگرد کیفری بین‌المللی قرار گیرند.

این مسؤولیت کیفری، اهمیت رعایت دقیق قواعد حقوق بشر دوستانه را نشان می‌دهد و راه را برای تأمین عدالت قربانیان و جلوگیری از تکرار نقض‌ها باز می‌کند. همچنین، نشان‌دهنده الزام اخلاقی و قانونی طرفین درگیری برای حفظ حقوق غیرنظامیان و پایبندی به قوانین بین‌المللی است.

در حملات اخیر رژیم صهیونیستی به ایران، موارد متعددی از نقض حقوق بشر دوستانه قابل احصا است که می‌تواند تحت عنوان جنایات جنگی مورد پیگرد قرار گیرد؛ از جمله حملات به بیمارستان‌ها، مراکز امدادی و منازل مسکونی غیرنظامیان که خلاف تعهدات بین‌المللی بوده و مسؤلان آن‌ها باید پاسخگو باشند.

۸- حمایت از خبرنگاران و رسانه‌ها

مطابق ماده ۷۹ پروتکل اول الحاقی به کنوانسیون‌های ژنو و همچنین تفاسیر نهادهای حقوق بشری از ماده ۱۹ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، خبرنگاران غیرنظامی که در مناطق محاصمه حضور دارند، به شرط آن که مستقیماً در خصومت‌ها مشارکت نکنند، مشمول حمایت کامل به عنوان افراد غیرنظامی هستند.

حمله مستقیم به ساختمان خبر صداوسیما که در آن خبرنگاران، تصویربرداران، تدوین‌گران، کارکنان فنی و تحریریه مشغول به فعالیت بوده‌اند، علاوه بر نقض اصل تفکیک، نقض صریح تعهدات بین‌المللی در حمایت از رسانه‌ها

و خبرنگاران است. چنین اقدامی نه تنها جان خبرنگاران را به خطر انداخته، بلکه مانع از فعالیت آزاد رسانه‌ها در اطلاع‌رسانی به‌موقع و مستند در خصوص تحولات جاری شده و فضای رعب و خودسانسوری را بر محیط رسانه‌ای تحمیل کرده است.

نهادهای بین‌المللی نظیر کمیته حفاظت از خبرنگاران و گزارشگران بدون مرز بارها بر ممنوعیت حمله به خبرنگاران و ضرورت تضمین امنیت آن‌ها در مخاصمات مسلحانه تأکید کرده‌اند. چنین حملاتی نه تنها ناقض حقوق فردی روزنامه‌نگاران، بلکه تهدیدی علیه آزادی رسانه و حق جامعه برای دانستن حقیقت است.

در این چارچوب، ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران ضمن محکومیت شدید این تجاوزات و اقدامات جنایتکارانه، بار دیگر بر حق ذاتی ایران در دفاع مشروع تأکید می‌ورزد و از جنابعالی، به عنوان عالی‌ترین مقام حقوق بشری سازمان ملل متحد، انتظار دارد:

۱. حملات صورت گرفته از سوی رژیم صهیونیستی به خاک جمهوری اسلامی ایران را به صورت صریح و آشکار محکوم نماید؛

۲. از تمامی ظرفیت‌های نهادها، سازوکارهای بین‌المللی حقوق بشری و کشورهای مسئول برای توقف ماشین جنگ، کشتار و ترور رژیم صهیونیستی بهره‌گیری نماید؛

۳. مسئولیت قانونی و بین‌المللی عاملان، مباشران و حامیان این اقدامات غیرقانونی را جدیت و فوریت مورد پیگرد قرار دهید.

بی‌پاسخ ماندن چنین جنایاتی، در زمانی که جهان به‌طور فزاینده‌ای بر اصل پاسخگویی و مقابله با مصونیت از مجازات تأکید دارد، نه تنها موجب تضعیف اصول بنیادین حقوق بشر خواهد شد، بلکه آسیب جدی به آرمان‌ها، ارزش‌ها و اهداف عالی جامعه جهانی وارد خواهد ساخت.

ضروری است که تمامی دولت‌ها، نهادهای بین‌المللی و به‌ویژه سازوکارهای حقوق بشری سازمان ملل، به صورت فوری، مؤثر و هماهنگی در برابر این ماجراجویی بی‌سابقه که صلح و امنیت جهانی را در معرض تهدید قرار داده است، اقدام نمایند.

با تقدیم مجدد احترام و آرزوی توفیق جنابعالی در پیشبرد مأموریت مهم دفاع از کرامت انسانی

ناصر سراج

دبیر ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران

سراج